

کنوانسیون اروپایی تابعیت

[مورخ ششم نوامبر ۱۹۹۷]

مقدمه

دولتهای عضو شورای اروپا و دیگر دول امضاکننده این کنوانسیون، با ملاحظه این که هدف شورای اروپا نیل به وحدت بیشتر میان اعضای آن است، با در نظر داشتن اسناد بین‌المللی بی‌شماری که در مورد تابعیت، چند تابعیتی و بی‌تابعیتی وجود دارد، با شناسایی این امر که در مسائل راجع به تابعیت باید به منافع مشروع دولتها و افراد توجهی خاص مبذول شود، با تمایل به اعتلای توسعه تدریجی اصول قانونی مربوط به تابعیت، و اتخاذ آن اصول توسط قوانین داخلی، و همچنین تا حد ممکن احتراز از موارد بی‌تابعیتی، با ابراز علاقه به اجتناب از تبعیض در امور راجع به تابعیت، با آگاهی از حق احترام به نهاد خانواده، مندرج در ماده ۸ کنوانسیون

اسناد بین‌المللی ❖ ۳۴۵

حمایت از حقوق بشر و آزادیهای اساسی، با بذل توجه به نگرشهای متفاوت دولتها در امر چند تابعیتی، و شناسایی آزادی هر دولت در تصمیم‌گیری نسبت به آثاری که در قوانین داخلی خود برای کسب یا برخورداری تابعیت دولت دیگر قائل می‌شود،

با توافق نسبت به مطلوب بودن یافتن راه‌حلهای مناسب درباره آثار چند تابعیتی و به‌ویژه در مورد حقوق و تکالیف افراد دارای تابعیتهای متعدد، با در نظر داشتن این واقعیت که مطلوب است شخص دارای تابعیت دو یا چند کشور عضو، تعهدات نظامی خویش را فقط نسبت به یکی از آن کشورها ایفاء نماید، با ملاحظه نیاز به اعتلای همکاری بین‌المللی میان مقامات و مراجع ملی مسؤل امور راجع به تابعیت، به شرح ذیل توافق نمودند:

فصل اول

موضوعات عمومی

ماده يك: موضوع کنوانسیون

۳۴۶ ❖ مجله حقوقی / شماره بیست و دوم

این کنوانسیون اصول و قواعد مربوط به تابعیت اشخاص حقیقی و قواعد حاکم بر تعهدات نظامی افراد دارای تابعیتهای گوناگون را مقرر می‌دارد؛ اصول و قواعدی که قانون داخلی دولتهای عضو باید از آن پیروی نمایند.

ماده دو: تعاریف

از نظر این کنوانسیون:

الف. تابعیت به معنای رابطه‌ای حقوقی میان شخص و دولت می‌باشد و به هیچ وجه مبین منشاء قومی و نژادی آن شخص نیست.
ب. تابعیت چند گانه: به معنای داشتن تابعیت دو یا چند دولت توسط یک شخص بطور همزمان است.

پ. طفل هر شخصی است که به سن هیجده سال نرسیده باشد جز در صورتی که به موجب قانون قابل اعمال در مورد آن طفل، سن بلوغ زودتر حاصل شود.

ت. قانون داخلی: به معنای کلیه انواع مقررات سیستم حقوقی داخلی اعم از قانون اساسی، قوانین عادی، مقررات، آیین‌نامه‌ها، فرامین، رویه قضایی، قواعد و رویه عرفی و نیز قواعد منبعت از اسناد

الزام آور بین المللی می باشد.

فصل دوم

اصول کلی راجع به تابعیت

ماده سه: صلاحیت دولت

۱. هر دولت باید بر اساس قانون خویش اتباع خود را معین کند.
۲. این قانون تا جایی که مطابق با کنوانسیونهای قابل اعمال بین المللی، حقوق بین الملل عرفی و اصول حقوقی عموماً شناخته شده در مورد تابعیت می باشد، توسط دیگر دولتها پذیرفته خواهد شد.

ماده چهار: اصول

- قواعد و مقررات مربوط به تابعیت هر دولت عضو این کنوانسیون، مبتنی بر اصول زیر خواهد بود:
- الف. هرکس حق تابعیت دارد.
  - ب. از بی تابعیتی باید اجتناب شود.
  - پ. هیچکس نباید بطور خودسرانه از تابعیتش محروم گردد.
  - ت. ازدواج و انحلال آن میان تبعه دولت عضو و یک خارجی، و تغییر تابعیت

يکي از همسران در دوران ازدواج،
هيچکدام بخودي خود بر تابعيت همسر ديگر
تأثير نخواهد داشت.

ماده پنج: عدم تبعيض

۱. قواعد تابعيت دولت عضو نبايد
شامل تبعيضات يا متضمن رويه اي باشد که
باعث تبعيض بر مبناي جنس، مذهب، نژاد،
رنگ، منشأ ملي يا نژادي گردد.

۲. هر دولت عضو اصل عدم تبعيض را
ميان اتباع خود اجرا خواهد نمود اعم از
آن که آنها به محض تولد تبعه آن دولت
گرديده باشند يا آن که بعداً تابعيت وي
را تحصيل نموده باشد.

فصل سوم

قواعد راجع به تابعيت

ماده شش: تحصيل تابعيت

۱. هر دولت عضو کنوانسيون، در
قانون داخلي خود اين امر را مقرر
مي‌دارد که تابعيتش بطور قانوني توسط
اشخاص زير کسب شود:

الف. اطفالي که يکي از والدينشان
در زمان تولد آنها، داراي تابعيت آن

دولت عضو هستند منوط به هر استثنایی که آن دولت در قوانین داخلی خود در مورد اطفالی که در خارج متولد شده اند مقرر داشته است. در خصوص اطفالی که وضعیت ابوی آنها بوسیله تصدیق رسمی، حکم دادگاه، یا آئینهای مشابه تعیین شده باشد، هر دولت عضو میتواند مقرر دارد که آن طفل وفق تشریفات تعیین شده بر اساس قانون داخلی، تابعیت آن دولت را کسب کند.

ب. اطفال مجهول‌الهویه‌ای که در سرزمینش یافت شوند که در غیر این صورت بی‌تابعیت محسوب می‌گردند:

۲. هر دولت طرف کنوانسیون در قانون داخلی خود تابعیتش را به اطفالی اعطا می‌کند که در قلمرو وی متولد شده اند منوط به آن که در زمان تولد تابعیت دیگری را تحصیل نکرده باشند. چنین تابعیتی بر طبق مبانی زیر اعطا خواهد شد:

الف. در زمان تولد به لحاظ قانون.
ب. بعد از تولد، اطفالی که بدون تابعیت مانده‌اند بنا به درخواستی که بوسیله یا از طرف طفل مذکور به شیوه‌ای

که توسط قانون داخلی آن دولت معین می‌شود به مقام ذی‌ربط داده می‌شود. چنین در خواستی می‌تواند به اقامت قانونی یا عادی در سرزمین آن دولت منوط گردد. مدت این اقامت نباید متجاوز از پنج سال بلافاصله پیش از تسلیم درخواست باشد.

۳. هر دولت عضو در قانون داخلی امکان اکتساب تابعیت خود را توسط اشخاصی که قانوناً و عادتاً در قلمرو وی اقامت کرده‌اند مقرر خواهد داشت. در تعیین شرایط کسب تابعیت نباید مدت اقامت بیش از ده سال قبل از تسلیم درخواست تحصیل تابعیت تعیین شود.

۴. هر دولت عضو باید در قانون داخلی‌اش کسب تابعیت خود را برای اشخاص زیر تسهیل نماید:

الف. همسران اتباع خود؛

ب. اطفالی یکی از اتباع خویش که مشمول استثنای ماده ۶، بند یک پاراگراف فرعی الف باشند؛

پ. اطفالی که یکی از والدینشان تابعیتش را کسب کنند یا تحصیل کرده باشند؛

ت. اطفالی که توسط یکی از اتباع آن

دولت به فرزند خواندگی گرفته شده اند؛
ث. اشخاصی که در سرزمینش به دینا
آمده اند و قانوناً و عادتاً در آنجا
اقامت دارند؛

ج. اشخاصی که برای دوره زمانی معین
که قبل از سن ۱۸ سال شروع می شود قانوناً
و عادتاً در سرزمینش اقامت کرده باشند.
مدت اقامت مزبور توسط قانون داخلی دولت
ذی ربط تعیین می شود؛

چ. اشخاص بی تابعیت و پناهندگان
شناخته شده ای که قانوناً و عرفاً در
قلمرو وی اقامت کرده اند.

ماده هفت: از دست دادن تابعیت برطبق قانون یا به ابتکار دولت عضو

۱. هر دولت عضو در قوانین داخلی
خود سلب تابعیتش را براساس قانون یا به
ابتکار خود جز در موارد زیر مقرر
نخواهد داشت:

الف. تحصیل ارادی تابعیت دولت
دیگر؛

ب. تحصیل تابعیت دولت عضو بنحو
متقلبانه، ارائه اطلاعات نادرست یا پنهان
کردن هر واقعیت مرتبیطی که منتسب به شخص

درخواست کننده باشد؛

پ. خدمت داوطلبانه در نیروی نظامی کشور خارجی؛

ت. رفتاری که جداً مغایر منافع حیاتی دولت عضو باشد؛

ث. فقدان علقه و رابطه اصیل میان دولت عضو و تبعه‌ای که عرفاً در خارج از کشور اقامت دارد؛

ج. اگر مسلم شود که در دوران طفولیت فرد، شرایط مقررہ بوسیله قانون داخلی که منجر به تحصیل قانونی تابعیت آن دولت عضو می‌گردد رعایت نشده است؛

چ. به فرزند خواندگی گرفتن طفل، چنانچه آن طفل تابعیت خارجی یکی از والدینی که او را به فرزند خواندگی پذیرفته‌اند یا هر دوی آنها را داشته باشد یا تحصیل نماید.

۲. دولت عضو امکان ترک تابعیت خویش توسط اطفالی که والدینشان تابعیت وی را از دست داده‌اند جز در موارد مشمول پاراگراف‌های فرعی پ و ت و بند یک فراهم خواهد کرد. با وجود این چنانچه یکی از والدین به تابعیت آن دولت باقی بماند اطفال تابعیت آن دولت را از دست نخواهد

داد.

۳. به استثنای موارد مذکور در پاراگراف فرعی ب بند يك این ماده، دولت عضو در قانون داخلی خویش ترك تابعیت خود را براساس بندهای يك و دو این ماده مقرر نخواهد داشت چنانچه شخصی ذيربط بدینوسیله فاقد تابعیت گردد.

ماده هشت: از دست دادن تابعیت به ابتکار فرد

۱. هر دولت عضو ترك تابعیت خویش را مجاز خواهد داشت، مشروط به این که اشخاص ذيربط بدینوسیله فاقد تابعیت نگردند.

۲. با وجود این دولت می‌تواند در قانون داخلی خود فقط ترك تابعیت اتباعی را مجاز دارد که عرفاً در خارج اقامت کرده باشند.

ماده نه: بازگشت به تابعیت

هر دولت عضو در موارد و تحت شرایط معین شده بوسیله قانون داخلی، بازگشت به تابعیت خویش توسط اتباع قبلی، که قانوناً و عرفاً در سرزمینش اقامت دارند

را تسهیل خواهد کرد.

فصل چهارم

تشریفات و آئینهای مربوط به تابعیت

ماده ده: مرحله درخواستها

هر دولت عضو تضمین خواهد کرد که درخواستهای مربوط به کسب تابعیت، بقاء بر تابعیت، ترك تابعیت، بازگشت یا گواهی تابعیت وی در طول مدت زمان معقول رسیدگی شود.

ماده یازده: تصمیمات

هر دولت عضو تضمین می‌کند که تصمیمات راجع به کسب تابعیت، بقاء بر تابعیت، ترك تابعیت، بازگشت یا گواهی تابعیت وی حاوی دلایل مکتوب باشد.

ماده دوازده: حق تجدیدنظر

هر دولت عضو تضمین خواهد کرد که تصمیمات راجع به کسب تابعیت، بقاء بر تابعیت، ترك تابعیت، بازگشت یا گواهی تابعیت وی، قابل نوعی تجدیدنظر اداری یا قضایی مطابق با قانون داخلی‌اش باشد.

ماده سیزده: هزینه‌ها

۱. هر دولت عضو تضمین خواهد کرد که هزینه‌های مربوط به کسب تابعیت، بقاء بر تابعیت، ترك تابعیت، بازگشت به تابعیت یا گواهی تابعیتش معقول باشد.
۲. هر دولت عضو تضمین می‌کند که هزینه‌های تجدیدنظرخواهی اداری یا قضایی مانع درخواست تجدیدنظر نگردد.

فصل پنجم

تابعیت چندگانه

ماده چهارده: موارد تابعیت چندگانه به

لحاظ قانون

۱. دولت عضو باید اجازه دهد:
  - الف. اطفالی که در بدو تولد بخودی خود دارای تابعیتهای مختلف شده‌اند تابعیتهای مزبور را حفظ کنند.
  - ب. اتباعشان دارای تابعیت دیگری باشند، چنانچه تابعیت اخیر بخودی خود از طریق ازدواج حاصل شده باشند.
۲. حفظ تابعیتهای مذکور در بند یک منوط به مفاد ماده ۷ این کنوانسیون

می‌باشد.

ماده پانزدهم: دیگر موارد احتمالی تابعیت جداگانه

مقررات این کنوانسیون حق دولت عضو برای تصمیم‌گیری راجع به موارد زیر در قانون داخلی‌اش را محدود نخواهد کرد و آن این که:

الف. اتباعش که تابعیت دولت دیگری را تحصیل کرده‌اند یا دارا هستند، تابعیت وی را حفظ نمایند یا از دست بدهند.

ب. تحصیل یا حفظ تابعیت آن دولت منوط به ترك یا از دست دادن تابعیت دیگر باشد.

ماده شانزدهم: حفظ تابعیت قبلی

دولت عضو نباید ترك یا از دست دادن تابعیت دولت دیگر را شرط تحصیل یا حفظ تابعیت خود قرار دهد، زمانی که این ترك یا از دست دادن تابعیت امکان‌پذیر نباشد یا عقلاً لازم تلقی نگردد.

ماده هفدهم: حقوق و تکالیف مربوط به

تابعیت چندگانه

۱. اتباع دولت عضو که دارای تابعیت دیگری نیز می‌باشند در قلمرو دیگر دولت عضو، از حقوق و تکالیف مشابه اتباع آن دولت عضو برخوردار خواهند بود.

۲. مقررات این فصل تأثیری برموارد زیر نخواهد گذاشت:

الف. قواعد حقوق بین‌الملل مربوط به حمایت سیاسی یا کنسولی از جانب يك دولت عضو به نفع یکی از اتباع خود که بطور همزمان دارای تابعیت دولت دیگری نیز می‌باشد.

ب. اجرای قواعد حقوق بین‌الملل خصوصی هر دولت عضو در موارد تابعیت چندگانه.

فصل ششم

جانشینی دولت و تابعیت

ماده هیجده: اصول

۱. در مسائل تابعیت در موارد جانشینی دولت، هر دولت عضو ذی‌ربط به اصول حکومت قانون، قواعد راجع به حقوق بشر و اصول مذکور در مواد ۴ و ۵ این

کنوانسیون و پاراگراف ۲ این ماده، به ویژه به منظور احتراز از بی‌تابعیتی توجه خواهد کرد.

۲. در تصمیم‌گیری راجع به اعطای یا ابقای تابعیت در موارد جانشینی دولت، هر دولت عضو ذی‌ربط باید علی‌الخصوص موارد زیر را مورد توجه قرار دهد:
الف. پیوند واقعی و مؤثر شخص ذی‌ربط با دولت؛

ب. اقامت عادی شخص مربوطه در زمان جانشینی دولت؛

پ. اراده و خواست شخص ذی‌ربط؛

ت. منشأ سرزمینی شخص مربوطه.

۳. جائیکه کسب تابعیت منوط به از دست دادن تابعیت خارجی می‌شود مفاد ماده ۱۶ این کنوانسیون اعمال خواهد شد.

ماده نوزده: حل و فصل مسائل از طریق موافقتنامه بین‌المللی

در موارد جانشینی دولت، دول عضو ذی‌ربط تلاش خواهند کرد که مسائل راجع به تابعیت را با عقد موافقتنامه میان خود تنظیم نمایند و در صورت قابلیت اعمال در روابط با دیگر کشورهای ذی‌ربط چنین موافقتنامه‌هایی اصول و قواعد مندرج در

این فصل را رعایت خواهند کرد.

ماده بیست: اصول راجع به بیگانگان

۱. هر دولت عضو اصول زیر را رعایت خواهد کرد:

الف. اتباع دولت سابق که محل اقامت عادی آنها سرزمینی بوده است که حاکمیت آن به دولت جانشین منتقل شده است و تابعیت دولت جانشین را کسب نکرده اند، باید حق ادامه سکونت در آن کشور را داشته باشند.

ب. با اشخاص مذکور در بند الف به لحاظ حقوق اجتماعی و اقتصادی باید همانند اتباع دولت جانشین رفتار شود.

۲. هر دولت عضو می‌تواند اشخاص مورد نظر پاراگراف یک را از اشتغال در خدمات عمومی متضمن اعمال قدرت حاکمه مستثنی کند.

فصل هفتم

تکالیف نظامی در موارد تابعیت چندگانه

ماده بیست و یکم: ایفای تعهدات نظامی

۱. اشخاص دارای تابعیت دو یا چند

دولت عضو ملزم به ایفای تعهدات نظامی‌اشان فقط نسبت به یکی از دولتهای عضو می‌باشند.

۲. شیوه‌های اجرایی بند یک ممکن است از طریق موافقتنامه‌های خاص منعقد شده میان دولتهای عضو معین شود.

۳. جز در مواردی که موافقتنامه خاص بنحو دیگری تعیین تکلیف کرده باشد مقررات زیر در مورد اشخاص دارای تابعیت دو یا چند کشور عضو قابل اعمال می‌باشد. الف. هر یک از اشخاص تابع تکالیف نظامی آن دولت عضو می‌باشند که عرفاً در سرزمینش اقامت دارند. مع الوصف آنها باید تا سن ۱۹ سالگی از آزادی تصمیم‌گیری در پذیرش ارادی تعهدات نظامی در قبال هر دولت عضو دیگری که جزء اتباع وی نیز محسوب می‌شوند برای یک دوره کامل و مؤثری که دست‌کم برابر با خدمت فعال نظامی مقرر توسط دولت عضو پیشین باشد برخوردار باشند.

ب. اشخاصی که عرفاً در سرزمین آن دولت عضو که تبعه وی نمی‌باشند یا در کشوری که عضو کنوانسیون نیست مقیم هستند، در انجام خدمت نظامی‌اشان در

سرزمین هر دولت عضوي که تبعه اش می‌باشند از آزادي در تصمیم‌گیری برخوردارند. پ. اشخاصي که مطابق قواعد مقرر شده در بندهاي الف و ب تعهدات نظامي خود را در قبال يك دولت عضو و طبق آن دولت انجام دهند فرض بر آن است که این اشخاص تعهدات نظامي‌شان را در قبال هر دولت عضو دیگر، یا دول عضوي که تبعه وي نیز محسوب می‌شوند انجام داده‌اند.

ت. اشخاصي که پیش از لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون میان آن دسته از دولتهاي عضو که تبعه آنها هستند، هرگاه در قبال یکی از دولتها تعهدات نظامي خویش را طبق قانون آن دولت ایفا کرده باشند و فرض می‌شود که همان تعهدات را در مقابل هر دولت عضو یا دولتهاي عضوي که تبعه وي هستند انجام داده‌اند.

ث. اشخاصي که مطابق بند الف خدمت فعال نظامي را در قبال یکی از دولتهاي عضو که تبعه وي هستند انجام داده باشند و بعداً اقامتگاه معمولي خود را به قلمرو دولت عضوي منتقل کنند که اتباع وي هستند مسؤل انجام خدمت نظامي بصورت احتیاط فقط در مقابل دولت اخیر هستند.

ج. اعمال این ماده در هر صورت تأثیری بر تابعیت اشخاص ذی ربط نخواهد داشت.

چ. در صورت اعلام بسیج عمومی بوسیله دولت عضو، تعهدات ناشی از این ماده برای آن دولت الزام آور نخواهد بود.

ماده بیست و دو: معافیت از تعهدات نظامی با خدمت غیرنظامی جایگزین

جز در صورتی که موافقتنامه‌ای خاص بنحو دیگری مقرر دارد مقررات زیر در مورد اشخاص دارای تابعیت دو یا چند دولت عضو نیز قابل اعمال خواهد بود:

الف. پارگراف فرعی پ بند سوم ماده بیست و یک این کنوانسیون نیز در مورد اشخاصی که از انجام تعهدات نظامی‌شان معاف شده باشند یا به جای آن خدمت غیرنظامی انجام داده باشند، اعمال خواهد شد.

ب. در مورد اشخاص تبعه آن دولت عضو که انجام خدمت نظامی را اجباری نشناخته، فرض بر آن است که تعهدات نظامی‌شان ایفاء شده است چنانچه اقامتگاه عادی آنها در قلمرو آن دولت

عضو قرار داشته باشد. با وجود این، اشخاص مذکور در مقابل دولت یا دولتهای عضو که تبعه وی نیز هستند و خدمت نظامی را اجباری قلمداد کرده اند تعهدات نظامی را بجای نیاورده اند، جز آن که اقامتگاه عادی آنها تا سنی که هر دولت عضو ذی ربط در زمان امضا یا تودیع اسناد تصویب، قبول یا الحاق حدود آن را معین خواهد نمود، حفظ شده باشد.

پ. همچنین اشخاصی که تبعه آن دولت عضو کنوانسیون هستند که خدمت نظامی را اجباری قلمداد نمی‌کند فرض بر آن است که تعهدات نظامی‌شان را انجام داده اند زمانی که آنها بطور داوطلبانه در نیروهای نظامی آن دولت عضو برای دوره ضرورت کامل و احتیاط که دست کم مساوی با دوره خدمت نظامی ضرورت آن دولت یا دولتهای عضو می‌باشد که وی تبعه آنهاست - نام نویسی کرده باشد بدون توجه به این امر که اقامتگاه عادی وی کجا قرار دارد.

فصل هشتم

همکاری میان دولتهای عضو

ماده بیست و سه: همکاری میان دولتهای عضو
۱. به منظور تسهیل همکاری میان دولتهای عضو کنوانسیون، مقامات صالحه آنها باید:

الف. اطلاعات راجع به قانون داخلی خود در مورد تابعیت از جمله: موارد بی‌تابعیتی و تابعیت چندگانه و پیشرفتهای مربوط به اجرای کنوانسیون را برای دبیر کل شورای اروپا ارسال دارند.
ب. در صورت تقاضا، همدیگر را از اطلاعات مربوط به قانون داخلی خود در مورد تابعیت و پیشرفتهای راجع به اعمال این کنوانسیون آگاه سازند.

۲. دول عضو باید با یکدیگر و با دیگر دولتهای عضو شورای اروپا در چارچوب رکن بین‌الدولی ذی‌ربط شورای اروپا به منظور حل و فصل همه‌مسائل مبتلا به و پیشبرد توسعه تدریجی اصول و رویه‌های حقوقی مربوط به تابعیت و موضوعات راجع به آن همکاری نمایند.

ماده بیست و چهار: تبادل اطلاعات

هر دولت عضو می‌تواند در هر زمان اعلام دارد که دیگر دولت عضو را که اعلامیه مشابهی صادر نموده باشد از تحصیل ارادی تابعیتش توسط اتباع دولت عضو مذکور آگاه نماید، مشروط به آن که قوانین قابل اعمال خویش در خصوص حفاظت اطلاعات را مجری دارد. چنین اعلامیه‌ای می‌تواند متضمن شرایطی باشد که به موجب آن دولت عضو چنین اطلاعاتی را ارائه می‌دهد. این اعلامیه می‌تواند در هر زمانی مسترد شود.

فصل نه

اجرای کنوانسیون

ماده بیست و پنج: اعلامیه‌های راجع به اجرای کنوانسیون

۱. هر دولت عضو می‌تواند در هر زمان امضاء، تودیع اسناد تصویب، قبول، تأیید یا الحاق خود اعلام دارد که در اجرای کنوانسیون فصل ۷ را استثناء می‌کند.
۲. مقررات فصل ۷ تنها در روابط میان دول عضو که بدان ملتزم هستند قابل اعمال می‌باشند.

۳. هر دولت عضو می‌تواند بعداً در هر زمانی به دبیر کل شورای اروپا اطلاع دهد که مقررات فصل ۷ را که به هنگام امضاء تسلیم اسناد تصویب، قبول، پذیرش یا الحاق مستثنا کرده است اجرا می‌نماید. این اطلاعیه از تاریخ دریافتش واجد اثر خواهد بود.

ماده بیست و شش: آثار کنوانسیون

۱. مقررات این کنوانسیون به مقررات حقوق داخلی و اسناد لازم‌الاجرای بین‌المللی که پیش از این مجرا بوده‌اند یا ممکن است به اجرا درآیند لطمه وارد نخواهد کرد، منوط به آن که اسناد مذکور امتیازات مطلوبتری را در زمینه تابعیت برای افراد نسبت به این کنوانسیون پیش‌بینی کرده باشند.

۲. این کنوانسیون تأثیری در اعمال مقررات زیر نخواهد داشت:

الف. کنوانسیون ۱۹۶۳ در خصوص کاهش موارد تابعیت چندگانه و تعهدات نظامی در موارد تابعیت چندگانه و پروتکل‌های آن.

ب. دیگر اسناد لازم‌الاجرای بین‌المللی

در رابطه میان دولتهای عضو متعهد به این اسناد تا آنجا که اسناد مزبور با کنوانسیون حاضر سازگار باشد.

فصل ده

شروط نهایی

**ماده بیست و هفت: امضا و لازم الاجرا شدن
کنوانسیون**

۱. کنوانسیون جهت امضاء برای دولتهای عضو شورای اروپا و دول غیرعضو شورای اروپا که در تنظیم آن مشارکت داشته اند مفتوح خواهد بود. این دولتها میتوانند رضایتشان را از راههای ذیل اعلام نمایند:

الف. امضاء بدون شرط تصویب قبول یا تأیید.

ب. امضاء مشروط به تصویب، قبول یا تأیید که بوسیله تصویب، قبول یا تأیید دنبال میشود. اسناد تصویب، قبول یا تأیید باید به دبیر کل شورای اروپا تحویل شود.

۲. این کنوانسیون برای کلیه دولتهایی که رضایت خود را برای ملتزم

شدن بدان اعلام کرده اند در اولین روز ماه پس از انقضای يك دوره سه ماه بعد از آن که سه دولت عضو شوراي اروپا رضایتشان را براي متعهد شدن به این کنوانسیون مطابق مقررات پاراگراف قبل اعلام نموده اند، لازم الاجرا خواهد شد.

۳. در خصوص هر دولتی که بعداً رضایت خود را براي ملتزم شدن آن اعلام کند این کنوانسیون در اولین روز ماه پس از انقضای يك دوره سه ماهه بعد از تاریخ امضاء یا تودیع اسناد و تصویب قبول یا تأیید آن دولت لازم الاجرا خواهد بود.

ماده بیست و هشت: الحاق

۱. بعد از لازم الاجرا شدن کنوانسیون، کمیته وزرای شوراي اروپا میتواند از هر دولت غیرعضو شوراي اروپا که در تنظیم آن شرکت نداشته است جهت ملحق شدن به این کنوانسیون دعوت به عمل آورد.

۲. در مورد هر دولت ملحق شونده، این کنوانسیون از اولین روز ماه بعد از انقضای يك دوره سه ماهه پس از تاریخ تحویل سند الحاق به دبیر کل شوراي اروپا لازم الاجرا خواهد شد.

ماده بیست و نه: اعمال شرط (رزو)

۱. نسبت به هیچ يك از مقررات مذکور در فصل ۱ ، ۲ و ۶ این کنوانسیون حق شرط وجود ندارد. هر دولت می‌تواند در هنگام امضاء یا تودیع اسناد تصویب، قبول، تأیید یا الحاق نسبت به دیگر مقررات کنوانسیون تا جایی که با موضوع و هدف کنوانسیون حاضر در تعارض نباشد يك یا چند شرط قایل شود.

۲. هر دولتی که يك یا چند قید شرط می‌گذارد باید دبیرکل شورای اروپا را از مفاد قانون داخلی خود در این مورد یا هر گونه اطلاعات ذی‌ربط دیگر مطلع سازد.

۳. دولتی که مطابق بند اول يك یا چند شرط می‌گذارد، به محض اقتصادی شرایط باید کلاً یا جزئاً از شروط خود صرف‌نظر کند. انصراف مزبور به اطلاع دبیرکل شورای اروپا رسانده می‌شود و از تاریخ دریافت اطلاعیه بوسیله دبیرکل واجد اثر خواهد بود.

۴. هر دولتی که اعمال این کنوانسیون را به سرزمین مذکور در اعلامیه مندرج در بند ۲ ماده ۳۰ تسری

می‌دهد می‌تواند در مورد آن سرزمین طبق مفاد بندهای سابق یک یا چند شرط قابل شود.

۵. دولت عضوی که در مورد هر یک از مقررات فصل ۷ این کنوانسیون اعمال شرط نماید نمی‌تواند خواستار اجرای مقررات مذکور توسط دیگر دولت عضو شود مگر تا جایی که خود این مقررات را پذیرفته باشد.

ماده سی: اجرای سرزمینی

۱. هر دولت عضو باید در زمان امضاء تودیع اسناد تصویب قبول تأیید با الحاق، سرزمین یا سرزمینهایی را که قرار است این کنوانسیون در آنجا اعمال شود مشخص نماید.

۲. هر دولت عضو می‌تواند بعداً در هر زمان بوسیله اعلامیه‌ای خطاب به دبیر کل شورای اروپا، اعمال این کنوانسیون را به هر سرزمین مشخص شده دیگر در اعلامیه تعمیم دهد، سرزمینی که آن دولت مسئول روابط بین‌المللی‌اش می‌باشد یا از طرف آن، اختیار قبول تعهدات را واجد می‌باشد. در مورد این سرزمین کنوانسیون

در اولین روز ماه بعد از انقضای يك دوره سه ماهه پس از تاریخ دریافت چنین اعلامیه‌ای بوسیله دبیر کل لازم الاجرا خواهد بود.

۳. هر اعلامیه‌ای که بموجب دو پاراگراف قبلی صادر شده باشد، می‌تواند در مورد سرزمین مشخص شده در آن اعلامیه، بوسیله اطلاعیه‌ای به دبیرکل مسترد شود.

ماده سي و يك: کناره‌گیری

۱. هر دولت عضو در هر زمان می‌تواند تنها بوسیله صدور اطلاعیه‌ای به دبیرکل شورای اروپا از کل کنوانسیون یا فصل ۷ آن کناره‌گیری نماید.

۲. این کناره‌گیری از اولین روز ماه پس از انقضای يك دوره سه ماهه بعد از تاریخ دریافت اطلاعیه بوسیله دبیر کل واجد اثر خواهد بود.

ماده سي و دو: اطلاعیه‌های دبیرکل

دبیر کل شورای اروپا دول عضو شورا، هر امضاکننده، هر عضو و هر دولت دیگری را که به این کنوانسیون پیوسته‌اند از موارد زیر مطلع خواهد ساخت:

الف. هر امضا؛

ب. تحویل هر سند تصویب، پذیرش،
تأیید یا الحاق؛

پ. هر تاریخی که این کنوانسیون
مطابق مواد ۲۷ یا ۲۸ این کنوانسیون
لازم الاجرا می‌شود؛

ت. هرگونه اعمال شرط یا انصراف از
شرط که وفق مفاد ماده ۲۹ این کنوانسیون
صورت گرفته باشد.

ث. هر اطلاعیه یا اعلامیه‌ای که بموجب
مواد ۲۳ ، ۲۴ ، ۲۵ ، ۲۷ ، ۲۸ ، ۲۹ ، ۳۰ ،
۳۱ این کنوانسیون صادر شده است.

ج. هر عمل دیگر، اطلاعیه یا مکاتبه
مربوط به این کنوانسیون.

در تأیید مراتب فوق امضاکنندگانی
که به آنها اختیار کامل اعطا شده است
این کنوانسیون را امضا کرده‌اند.

این کنوانسیون در ششم نوامبر ۱۹۹۷
در شهر استراسبورگ به دو زبان انگلیسی
و فرانسه تنظیم شد که هر دو متن به یک
اندازه معتبرند و در رونوشتی واحد به
آرشیو شورای اروپا تودیع خواهد شد.
دبیر کل شورای اروپا رونوشت‌های تصدیق
شده را برای هر دولت عضو شورای اروپا،

اسناد بین‌المللی ❖ ۳۷۳

دول غيرعضوي كه در تنظيم اين كنوانسيون
مشاركت داشته‌اند و نيز هر دولتي كه از
وي جهت پيوستن به اين كنوانسيون دعوت
به عمل آمده باشد ارسال خواهد كرد.